СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 202. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 29-го серпня, 1929. VOL. XXXVII. No. 202. Jersey City, N. J., Thursday, August 29, 1929. THREE CENTS.

ЦЕПЕЛІН У ПОСЛІДНІЙ ДОРОЗІ

ВИМИНАЄ ОКОЛИЦІ З БУРЯМИ.

БИҐ СПРИНҐ (Тексас), 28. серпня. — „Граф Цепелін", що вибрався в першу бальонову подорож довкола світа, перелетів уже над містом Винк, у сьому стейті, яких сто миль звідсіля, коло 10-тої години вечером.

Команда бальона повідомляє радіом, що на бальоні все добре та що вона тепер виминає всі околиці, про які їй донесено, що там панують бурі.

При вилеті з Лос Анджелеса „Граф Цепелін" знова мав маленький випадок, в якому він зачепив за електричні дроти. На щастє, від сього кораблеви великої шкоди не було.

Найближча його стація — місто Клівленд.

ПРЕЗИДЕНТ ГУВЕР ЗА ПРАВАМИ СТЕЙТІВ НА ПУБЛИЧНІ ЗЕМЛІ.

ДУМАЄ, ЩО СЬОГО ВИМАГАЄ ПОТРЕБА КОНСЕРВАЦІЇ ЗЕМЛІ.

ВАШИНГТОН, 28. серпня. — Президент Гувер заповів, що його уряд буде старатися віддати стейтам публичні землі. Тих публичних земель є тепер у Злучених Державах разом яких 2,000 міліонів акрів.

Президент думає, що стейти можуть краще подбати за консервацію природних богацтв на тих землях, ніж федеральний уряд.

ҐАСТОНСЬКИЙ ПРОЦЕС.

СУД ЗНОВ ОБМЕЖУЄ ПРОКУРАТОРІЮ.

ШАРЛОТ (Норт Каролайна), 28. серпня. — На вчорашній розправі проти 16 радикальних юнійних аґітаторів, обжалованих за вбийство начальника ґастонської поліції Ейдерголта, адвокати обжалованих осягнули знов важну побіду, коли на їх домаганє судця Барнгил, котрий проводить розправою, заборонив прокураторії накодити свідків на доказ подій з днів, попереджаючих день убийства Ейдерголта.

Судця приказав прокураторії переслухувати свідків тільки на доказ самої події, котра є предметом процесу, а не згадувати подій, які з нею незвязані.

Нині розправа почнеться від вибору лави присяжних суддів.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК У НОВІЙ АНҐЛІЇ.

СЕЙЛЕМ (Месечузетс), 28. серпня. — Робітники 11 фабрик черевиків у Сейлемі, Лині й Беверлі вийшли на страйк, бо властителі фабрик не захотіли сповнити їх домагань та поправити їм робітничу заплату й инші умови праці.

На страйк вийшло разом понад дві тисячі робітників.

Між домаганнями робітників є жадання признання робітничої юнії, якої ще й досі не признають фабриканти в Сейлемі й Лині.

ЗБИРАЮТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ КВОТОВОГО ЗАКОНА.

РІЖНІ НАЦІОНАЛЬНОСТИ ПРЕДСТАВЛЕНІ В ТОВАРИСТВІ.

НЮ ЙОРК, 28. серпня. — Тут зорганізувалася Краева Рада для Боротьби проти Квотового Закона.

На чолі організації стоїть відомий Віктор Ридер, а до організації приступили вже деякі організації Шведів, Айришів та німецьких лютеранів.

МЕКСИКО ЗБИРАЄ КОНҐРЕС.

РОЗПРАВЛЯЮТЬСЯ З БАНДИТАМИ.

МЕКСИКО, 28. серпня. — У найближчу неділю збереться 33-та сесія мексиканського конґресу. Відкриття відбудеться з незвичайною парадою, в якій візьмуть участь уряд, заграничні представники й маса війська.

У стейті Пуебля, в місцевости Тляхкаля, розстріляно вчора 6 людей, що належали до банди, котра кілька тижнів тому напала на ткацьку фабрику „Ля Трінідад", вбила платничого й забрала 5,000 песет (пятнісля тисячі долярів).

ЗАБРАЛИ ВАЖНІ ДОКУМЕНТИ З УРЯДУ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

НЮ ЙОРК, 28. серпня. — Боротьба в рядах комуністичної партії Америки дійшла до того, що її секретар Пітер Смит обжалував публично Лавстона, провідника ворожої Смитови фракції сеї партії, о крадіж документів партії з канцелярії партії.

Комуністи не знають ще, який ужиток зробить Лавстон з тих документів: чи він захоче викрити їх перед американською публикою, чи може вжиє їх, щоби посіданнем їх заставити своїх противників признати себе провідником партії.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА ПЛАТНИЧОГО В РАТУШІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 28. серпня. — Двох бандитів напало на уряд платничого департаменту публичних робіт, замкнули платничого в сталеву скриню на одіж, а відтак забрали з каси 3,245 долярів і втекли. Уряд департаменту публичних робіт находиться в тому самому будинку міського ратуша, в котрому находиться головна поліційна кватира. Хоч поліційне бюро розложене зараз під сим департаментом, поліція довідалася про напад, аж коли платничий добувся зі шафи та зателефонував поліції.

КІЛЬКО Є РОДІВ БИЗНЕСУ В АМЕРИЦІ?

НЮ ЙОРК, 28. серпня. — Спис бизнесів сього міста, що виходить під наголовком „Донеліс Ред Бук", вичисляє 4,338 ріжних бизнесів.

Як показується з сього провідника, в Ню Йорку є 13,000 лікарів.

Один тільки бизнес не поданий з відомих причин: се салуни й „спікізи".

Минулого року, кажуть редактори книжки, було в Ню Йорку фахів на дві сотки менше ніж сього року. Вони заповідають, що їх число буде далі рости з року на рік.

ЗАБАВА В ПОХОРОН.

Бавилися під Варшавою діти в похорон. Одна дівчина удавала вмерлу. Хлопці викопали яму, відспівали відправу, а два „гробарі"-хлопці положили дівчинку в яму і стали загортати землю. На щастя побачив це завчасу хтось зі старших і напівживу дівчинку витягнув зі землі.

БОЖЕВІЛЬНИЙ У КОСТЕЛІ.

В одному місточку в Горішній Австрії ввійшов непомітно до костела божевільний. Постояв хвильку спокійно, а потім пішов перед головний вівтар і став кричати на увесь голос: „Я є Христос і прийшов тут, щоби вигнати звідсіль фарисеїв". По цих словах взяв за рамена одну жінку і став її силою випихати до дверей. В костелі було богато народу, счинився переполох та крик і щойно священикам удалось успокоїти божевільного та випровадити з костела.

СКІЛЬКИ ПРОПИТО В ПОЛЬЩІ ЗА ОДИН РІК?

За один рік пропито в Польщі 618 міліонів золотих. За ті гроші можна би купити 15 міліонів 450 тисяч черевиків (по 40 зол.), або 4 міліони 120 тис. нових одягів (по 150 зол.), або 1 міл. 765 тис. коров, або 309 тис. моргів поля (рахуючи по 2,000 зол. за морг), або можнаб виставити 15,450 двокімнатних домів з кухнею (рахуючи по 40 тис. зол. на один дім), або куплено би 9,363 господарств по 3 морги з усіми господарськими будинками. Ось стільки пожер алькоголь за один рік в одній державі!

ВБИТІ ГРОМАМИ.

У Воютичах, пов. Самбір, вертали підчас бурі з поля додому Анна Партика і Тетяна та Катерина Фіялковська. Нараз у них ударив грім. Партика згинула на місці, а дві інші грім приголомшив і вони дізнали контужень. — В Лодзі сиділа підчас бурі при вікні свого дому Елеонора Єзерська із своїм чоловіком і приглядалися хуртовині. З другої кімнати донісся плач дітей, тому жінка попросила чоловіка, щоб заглянув до дітей. Як лише чоловік відійшов, ударив грім, впадаючи до хати через комин. Грім перебив мешкання I. і II. поверха, але не заподіяв шкоди, зате впавши до мешкання Єзерської, знищив обстанову й убив її біля вікна.

ХМАРОЛІМ У ЧОРТКІВЩИНІ.

Дня 25. липня між год. 15.—17. попол. перейшла вузькою смугою понад чортківським повітом із заходу на схід градова буря, а сам Чортків навістив при цьому справжній хмаролім. Вода залила в Чорткові частинно 9 домів над Серетом, яку сапери випомповували цілу ніч. Вода ушкодила товари, замагазиновані в тих домах. Злива ушкодила гостинець. На пів години здержаний був залізничий рух до Копичинець. Град знищив листаті ростини, як тютюн, кукурузу і то переважно на терені Чортькова, бо в інших місцевостях від граду не було шкоди. Тогож дня навістила хуртовина з громами й копичинецький повіт. У Перемилові від грому згоріли 3 хати й 1 стодола, а в Зарубі 1 хата й 1 стодола.

ПОЖЕЖІ НАСЛІДКОМ ГРОМУ.

Дня 25. липня ударив грім у хату Ів. Білака в Солонці (пов. Львів); згоріла хата та стодола. Огонь перенісся на будинки Фогельфіґурової. Рятував місцевий „Луг". Шкоди є на 6,000 зол. — У Зашкові біля Львова згоріла стодола Насті Різник. Огонь перекинувся на будинки Євки Різник і Пазьки Ільків. Шкоди: 10,000 зол. — В Анилівці біля Ременова убив грім на пасовиську корову Юр. Шраєра. — Підчас бурі в дні 25. липня згоріло до тла підпалене громом село Ластівиці на Виленщині. В полумї згоріло кількоро дітей. Шкоди дуже великі.

ПРЕДСТАВНИКИ КАНАДИ В ЛІДЗІ НАЦІЙ.

Премієр Мекензі Кінг оповістив 7. серпня, що рада міністрів назначила представниками Канади на надходячих зборах Ліґи Націй в Женеві сенатора Рауля Дандиранда, міністра національних доходів Айлера і міністра публичних робіт Еліота, а заступниками президента канадійського Товариства Ліґи Націй сер Джорджа Фостера, посла з Мелфорт Малколма МекЛейна, посолку Аґнес МекФейл і канадійського посла в Парижі Філіпа Роя.

ГРІЗНА ПОЖЕЖА.

Дня 20 липня згоріло в Конюшках Королівських коло Рудок 8 господарств до тла разом зі звезеним уже сіном і конюшиною. Шкода виносить до 50,000 золотих. Люде були тоді в полі, так, що з хат не вирятувано майже нічого. Завдяки прибуттю справної огневої сторожі з Конюшків Туллиголовських урятовано дуже загрожені 4 господарства і парохіяльні будинки.

ПОСТРІЛЕНИЙ В КУРНИКУ УМЕР.

В шпитали в Порт Артурі, Онт., помер 9. серпня Стів Отто, пострілений вишневачем фармером в Оливер Тавнципі, Теодором Ільчуком. Ільчук найшов Отта над ранком в неділю, 4. серпня, в своїм курнику. Коли він отворив курник, звідтам дався чути голос: „Вважай, бо я маю револьвер". Та Ільчук якраз тоді вистрілив. Відтак взяв постріленого до хати і доглядав його з жінкою, поки не надїхала поліція з лікарем.

ПЕНСІЇ ДЛЯ СТАРИКІВ У САСКАЧЕВАНІ.

Уряд для старечих пенсій у Саскачевані оголосив звідомлення, з якого виходить, що в першім році пенсій виплачено в тій провінції суму $461,950,95 для 3,343 осіб. Комішенер Охорони Дітей, який наглядає за виплачуванням пенсій, дістав в протягу року 3,963 аплікацій за пенсіями. З них відкинено 58 тому, що апліканти не мали ще по 70 літ; 132, бо апліканти не мешкали ще відповідно довгий час; 12, бо апліканти не були натуралізованими британськими підданими; 26, бо апліканти мали більше прибутку, ніж $465 на рік. З тих, що діставали пенсії, 1,913 були чоловіки і 1,430 жінки. 2,263 з тих, що діставали пенсії, були британськими підданими з уродження, а 1,080 були уроджені в інших краях.

БУРЯ В БОГОРОДЧАНЩИНІ.

Дня 23. липня перейшла над Богородчанщиною страшна буря з громами. Град, величини курячого яйця, знищив засіви. Шкоди сягають 60 проц. загальної вартости засівів. Грім ударив у хату Дм. Сеніва в Росільній. Огонь з хати перекинувся на стодолу та стайню. Згорів мертвий інвентар та більша часть цьогорічних жнив. В огни попікся син Сеніва, Микола.

ВРОЖАЙ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Згідно з обрахунками радянських статистиків цьогорічний врожай на Радянській Україні буде кращий на 15 проц. від минулорічного. В деяких районах Радянської України появилося вже на базарі збіже з нових жнив. У звязи з добрими жнивами зачинають спадати ціни збіжа.

ДАРЕМНІ ЗАКЛИКИ.

Урядовий ПАТ розіслав до газет відозву польської ліґи господарської самовистарчальности, в якій закликаєть до виїзду лише в краєві курорти. А рівночасно краківський „Ілюстр. Кур."... „Глос Народу" подає, що в Криниці число гостей на 5,000 менше від попереднього року. Наслідком цього два великі пансіони зголосили банкротство на пів міліона і на 200 тисяч золотих; менших банкротств є 16. Причиною знеохочення людей до Криниці є здирства, що діялися там минулими роками, і відсутність добрих лікарів. Щавниця теж зовсім порожна. Цього року польська й жидівська публика, йдучи за прикладом членів уряду, масово поїхала до закордонних курортів.

ВБИВСТВО НА ЗАМАРСТИНОВІ.

В ставі Бернатів на Замарстинові купався нотований злодій із Клепарова Стан. Панич. На Паничеві хотів помститися Вл. Лобаз, званий Коцюрбас, за те, що Панич побив його приятеля. Коли Панич вийшов на беріг, прийшло між ними обома до бійки, підчас якої Лобаз пострілив Панича в груди. Ранений, хоч отікав уже кровю, мав іще настільки сили, що відібрав Лебазові револьвер і вистрілив двічи йому в черево й руку. Ранений Лобаз доволікся до постерунку поліції і там помер. Тяжко раненого Панича ратункова стація відвезла до шпиталю.

БОЖЕВІЛЬНА МОТОРІВКА НА ВОДАХ ДУНАЮ.

Начальний редактор „Пешті Напльо" Олександер Местер і нач. редактор „Аз Ешт" Андрій Нікльош виїхали переговою моторівкою на прогульку по Дунаю. В одному моменті при виминанні моторівка вдарила у велику прогулькову лодку, в якій їхало кільканадцять учнів мадярських середніх шкіл. Наслідком катастрофи втопилося 17 хлопців. Урятовано (решту хлопців) оба редактори забрали з собою і вже при березі впали на лодку одного спортового клюбу, на якій веслував найліпший мадярський боксер Отто Чекли. Удар був такий сильний, що Чекли впав до Дунаю і втопився. Таким робом божевільна моторівка спричинила смерть 18 осіб.

ЗАВОРУШЕННЯ В ПАЛЕСТИНІ ТРИВАЮТЬ ДАЛІ

АНҐЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА СТРІЛЯЮТЬ В АРАБІВ І ЖИДІВ. ЗАВОРУШЕННЯ ПЕРЕКИНУЛИСЯ НА АРАБСЬКІ ТЕРЕНИ. ПО ВСІЙ ПАЛЕСТИНІ ВИБУХАЮТЬ КРІВАВІ СУТИЧКИ МІЖ АРАБАМИ ТА ЖИДАМИ.

КАЇР (Африка), 28. серпня. — Тут одержано відомости з Палестини, що там становище стає все більше грізне. 2,000 Арабів з племени Друсів ідуть на Єрусалим. Крім того почалося заворушення серед Арабів мандрівників, що знаходяться в Трансйордані, себто за межами Палестини. Серед них ведеться аґітація за святу війну й можна кождої хвилини сподіватися нападу їх на палестинську територію. Вже тепер є відомости, що значні відділи Арабів з племени Вагабі, відомого зі своєї войовничости й жорстокости, перейшли ріку Йордан, наступаючи на Палестину.

В Єрусалимі вже припинені масові напади на Жидів, але по вулицях ще трапляються окремі випадки нападів на них. В инших містах Палестини підчас бійки між Жидами й Арабами анґлійські війська стріляло у ворохобників. Взагалі налічують, що жертвою заворушень уже впало з обох сторін більше як 1,000 трупів і багато поранених.

До портів Палестини весь час прибувають анґлійські військові сили, які негайно перевозяться літаками в найбільше загрожені місцевости.

ЗАКЛИКАЮТЬ ДО СПОКОЮ.

АРАБСЬКІ ВИЩІ ЦЕРКОВНІ ДОСТОЙНИКИ ЗАКЛИКАЮТЬ НАСЕЛЕННЯ ДО СПОКОЮ.

ЛОНДОН (Анґлія), 28. серпня. — Телеграфічне получення між Єрусалимом та Яфою перерване ворохобниками. На пятий день повстань у Палестині арабські вищі достойники, на чолі з головним магомеданським муфтієм, видали відозву до Арабів зі закликом припинити напади на Жидів. Ці достойники заявляють, що вони просили палестинський уряд рішучими мірами припинити заворушення в Палестині, а також просили його припинити узброювання жидівського населення Палестини.

Жидівські родини, що мешкають у Єрусалимі в найбільше загрожених дільницях, переселені до центру міста, де вони знаходяться під міцною охороною анґлійського війська. Заворушення тривають далі, охоплюючи все нові місця, віддалені від Єрусалиму.

Араби погрожують випалити всі жидівські кольонії в Палестині й грозять, що виріжуть усіх Жидів, нових поселенців у Палестині. Анґлія готує нові війська для відправки в Палестину.

СНОВДЕН ПЕРЕМІГ.

ГАҐА (Голяндія), 28. серпня. — Вчора після восьмигодинного засідання репараційної комісії нарешті всі прийшли до порозуміння. Франція та инші бувші союзники задовольнили вимоги Сновдена на 80% і він нарешті згодився прийняти цю пропозицію. Тепер Анґлія буде одержувати більшу частину репараційних сплат, ніж було предложено в оріґінальному пляні Йонґа. Це вимагало невеликої зміни всього пляну, на що Німеччина погодилася, при умові евакуації Надренії.

Штреземан домагався, щоб евакуація була переведена в три місяці після затвердження пляну Йонґа, але Бріян домагається на це один рік часу. Думають, що нарешті вони обидва погодяться на шістьмісячний термін. Тепер всі лекше віддітхнули, бо знають, що найбольше питання, яке полишила до розвязання війна, нарешті розвязане задовольняючо для всіх сторін.

НОВА ПРОПОЗИЦІЯ РОСІЇ.

ШАНҐАЙ (Китай), 28. серпня. — В китайських правительственних колах думають, що нарешті Росія зійшла зі свого непримиримого становища й зрезиґнувала зі своїх попередних ультимативних вимог. Карахан доручив російському послови в Берліні зробити нове предложення китайському послови, що Росія згідна розпочати мирові переговори з Китаєм, коли буде їй дозволено призначити нового свого управителя Східно-Китайської залізниці. Від инших ультимативних вимог перед розпочаттям переговорів Росія відмовляється.

Таксамо китайське правительство бачить для себе добру ознаку в тому, що вже чотири дні, як большевики припинили всякі воєнні демонстрації на манджурському кордоні та напади на китайську територію. Зі свого боку Китай радо розпічне переговори, бо він тепер має страшні втрати ізза припинення руху на Східно-Китайській залізниці.

В ОБОРОНІ ТУКИ.

БРАТІСЛАВА (Чехословаччина), 28. серпня. — На процесі професора Туки, якого обвинувачує чехословацьке правительство в зраді державі й шпіонажі на користь Угорщини, давав свої свідчення популярний словацький лідер, „батько" Глінка. Глінка виступив рішучо в обороні Туки й заявив, що властиво не Тука, а він, Глінка, повинен бути під судом, бо все, що робив Тука, то виконував з рамени словацької народньої партії, якої головою є Глінка.

Домагання автономії Словаками не є зрада державі, а лише боротьба за право, яке належиться кожному народові. Коли можливий федеративний устрій в Америці, в Швайцарії, то чому він не можливий у Чехословаччині? — запитував суд Глінка, гарячо бороняючи Туку.

Очевидно процес затягнеться ще довго, бо власти стараються все добути нові дані для обвинувачення Туки й переводять нові арешти серед словацьких діячів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕБУВАЛА ІМПЕРІЯ

З Вашингтону доносять, що Союз Південної Африки сповістив департамент стейту, що Союз задумує незадовго отворити в Вашингтоні своє представництво. Для зрозуміння цілої ваги сеї заяви, треба пригадати собі, що Союз Південної Африки вважається частиною Британської Імперії. Сю Імперію представляє в Вашингтоні спеціяльний представник, який тим самим представляв і Південну Африку. Тим самим заява Південної Африки робить враження проголошення самостійности від Британської Імперії. На перший погляд окамоглоби здаватися, що се кольонія сприкрила собі становище кольонії й тепер хоче бути самостійною державою.

Тимчасом заяві Південної Африки не можна приписувати такого значіння. Південна Африка від Британської Імперії не відривається. Вона далі остається складовою частикою імперії. Вона, видно, бачить у такій приналежности поважні користи. Однак рівночасно Південна Африка цінить незалежність від Британської Імперії до того степеня, що хоче мати навіть осібних представників поза границями.

Маєте в сей спосіб перед собою небувалу розвязку імперії з одного боку, а стремління кольоній до независимости з другого. Основою нахилу до імперії є почуття спільности походження. Прецінь кольонія повстала з виселенців з матірного краю. Вони вийшли з Англії, і вона довгий час ними піклувалася, їх боронила екокомічно й військово. Як довго кольонія була молода, так довго вона вдоволялася з того, що доставляла старому краєви сирівців, а від нього брала фабричні вироби. Колиж кольонія підросла, вона сама стала основувати в себе фабрики й промисли. Тоді її вироби стали конкурувати з виробами фабрик у старім краю. Почули люде в кольонії, що їм краще булоби бути независимими від старого краю. Однак приналежність до старого краю, потреба військової оборони, тощо, все ще були великі. Ось так кольонія й хотіла бути самостійною і зависимою від імперії. Виродився з того спеціяльний британський компроміс між сими двома системами, яких, здається, ке можна погодити. Англійський ґеній розвязав здавалосяби нерозвязану загадку. В сей спосіб у рамках імперії повстають „самостійні держави": Ірляндія, Єгипет, Канада, а тепер Африка. Завдяки сій розвязці Британська Імперія не розпадається, а існує далі як одноцільна політична одиниця.

ДИКТАТУРА Й ДЕМОКРАТІЯ

В життю цивілізованих народів і держав уже давно установилося два протилежні поняття: диктатура й демократія. Звичайно під диктатурою розуміється той державний чи політичний устрій, коли при владі стоїть ґрупа, чи особа, яка пильнує інтересів меншости населення. Під демократією розуміють такий устрій, коли при державній кермі стоїть влада, поставлена свобідною волею більшости населення. Отож демократія, якаб вона не була, зла, чи добра, відповідає волі більшости населення й тут цілком можна пристосувати той ходячий вираз, що кожен нарід заслуговує на таке правительство, якого він вартий.

Зовсім инша справа диктатури. Тут воля населення ні причім. З нею ніхто не рахується й населення ніхто не запитує, що йому подобається, а що не подобається. Як правило диктатура лише впроваджується там, де насилується воля більшости, де політика уряду зовсім не відповідає інтересам широких народних мас, а вона опікується лише інтересами певної касти людей чи певної ґрупи. В минулих часах, коли людство ділилося на панів і на рабів, само собою зрозуміло, що пани були диктаторами й правительства обороняли інтереси тих панів, або навіть лише інтереси певної династії, інтереси одної лише пануючої в державі родини. Методи управління диктатури відомі всім добре. Вони тягнуть за собою позбавлення населення всіх його громадянських, державних і особистих прав. Де панує диктатура, там не може бути волі слова, волі друку, волі зібрань, віроісповідань іт. п. Там, де панує диктатура, все населення обертається правительством в бидло безсловесних і безкритичних рабів, котрі позбавлені всього того, що відокремлює людину від найнижчих істот.

Править диктатура й тримається при владі лише спираючись на певну систему терору й насильства. Органами тієї влади звичайно являється поліція, жандармерія й армія, яка спеціяльно вимуштрувана найвірнійшими слугами диктатури, котрі за ласку панську готові здирати шкіру зі живого брата. Там, де панує диктатура, не істнує держава певного народу, але держава панує над народом та визискує його на користь певної касти, чи ґрупи, чи одиниці, що тримає владу в своїх руках. Тому в державах диктатури нема громадян, хоч би вони й називалися так, а є лише піддані, або иншими словами сказати, є лише державні раби.

Найбільшим здобутком людства на полі його політичного життя в останніх століттях було вироблення ріжними народами права людини на політичне рівенство, коли народи поволі почали затирати ріжницю між „паном" і „рабом" у державі й перетворюватися в рівноправних громадян певної держави. Й коли тепер ще трапляються країни, що управляються окремими деспотами, чи певними деспотичними ґрупами, то це лише або пережитки старого часу серед народів, що не досягли певної височини цивілізації та культури, або як виключно хоробливі явища, що в недалекім часі пропадуть.

Сьогодня ми є свідками панування диктатури невеликої скількости добре зорґанізованих і до купи злитих ґруп, або персональних диктатур в таких европейських державах, як Італія (Мусоліні), Польща (Пілсудський), Угорщина (Горті). Росія (Сталін), Альбанія (Зоґу), Югославія (Живковіч). Звичайно не всі ці диктатури однакової якости й однакової сили. На першім місці треба поставити по бруґальности, безоглядности й фальшуванню нібито „парляментарного" устрою держав, чи „зїзду совітів" — все одно, Італію та Росію. Обидві вони нібито протилежного походження, але по внутрішньому свойому змісту вони однакові. Лише одна з них називає себе фашистівською диктатурою й отверто ставить на перше місце свою державу, свій імперіялізм, та скріплення капіталістичного устрою держави, а друга не має відваги цього отверто сказати й тому прикриває свій державний імперіялізм інтернаціоналізмом. Заведення нового капіталістичного устрою держави, а друга не має відваги цього отверто сказати й тому прикриває свій державний імперіялізм інтернаціоналізмом. Заведення нонового капіталістичного устрою в державі, після того, як старий капітал був знищений, вона прикриває словами „соціялізму" і т. п. Одна влада називає своїх противників революціонерами й садовить їх масами до вязниць, а друга називає „контр-революціонерами", що також неправдиве, бо революція, це бунт проти сучасного ладу, проти сучасного устрою певної держави, а не оборона його.

Отже лише треба кожне явище у большевиків назвати його власним іменем, як звичайно принято означати у всім світі певні явища, щоби наочно побачити повну ідентичність большевицької диктатури з диктатурою Мусолінія. Пілсудського, Горті, чи якого иншого сучасного й бувшого в минулім диктатора.

Бунт і протест проти сучасного деспотичного устрою в Росії треба називати правдиво революцією, а не контр-революцією, бо революція це є насильна зміна істнуючого політичного чи соціяльного ладу. Противники большевиків прагнуть до такої насильної зміни в сучасній большевії, а тому вони є справжніми революціонерами, а большевики, що боронять той лад, є контрреволюціонерами, бо вони є проти революції, бажаючи залишити своє панування як найдовше. Лише, звичайно, революціонер є революціонерови ріжниця. В царські часи були революціонерами соціялісти-революціонери, і соціял-демократи-меншевики, і ріжні націоналісти-автономісти, і соціял-демократи большевики. Одні боролися за демократію, за парляментаризм, а другі боролися за невеличкі політичні реформи, або як большевики лише за зміну одного деспота иншим, за зміну диктатури царизму з його 300,000 поміщиками на диктатуру партії комуністів з її 300,000 членів, цього нового російського „дворянства", що має в Росії всі права й привілеї, які мала стара шляхта.

Большевики, як і кожна диктатура, бояться почути вільний голос і слово більшости, бо воля тієї більшости буде проти диктатури меншости, а тому вони й переповняють вязниці політичними вязнями-революціонерами. Тому вони твердою чекістською рукою міцно тримають за горло кожного підданого російської деспотії. Їх карні експедиції на села, чи подавлення робітничих страйків і т. п., нічим не ріжняться від карних експедицій царських часів. Коли читаєш те, що тепер роблять большевики в Росії, то здається, що ніби перечитуєш спорохнявілі листки російської історії з часів найтемнійшої реакції царів Павла першого чи Миколи першого. Навіть у новійші часи вже був значний поступ, порівнюючи з часами тих великих російських самодурів, божевільних деспотів. А большевики у свойому деспотизмі, техніці гноблення й визиску своїх підданих ще перевищили їх. Модерні часи дали їм багато „модерного" знання, для обдурення й визиску людей.

Коли вони тепер так „мужньо признають", що вони дійсно запровадили насильство, розстріли, систематичне ограбовання населення й позбавлення його найпримітивніших прав, які прислугують людині, то вони це роблять таксамо, як робить кожен „державний" кат, що хвалиться своїм „високим" становищем, бо він „ряту́є людство від злодійських елементів". Не думаємо, щоби здорово думаюча людина приєднувалася до катівської оцінки своєї „праці" на користь людства.

Правительство, котре дійсно відповідає інтересам більшости населення своєї держави, не боїться демократії, бо воно знає, що більшість за ним. Лише деспоти й узурпатори цього бояться.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

Байка. **Мала Олеся:** Мамо, ти любиш байки?
Мати: Та люблю.
Олеся: А любиш маленькі казочки?
Мати: Люблю.
Олеся: А хотіла би ти, щоби я тобі розповіла казочку.
Мати: Добре, розповідж.
Олеся: Була собі одна ваза, та я її розбила...

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(57)

Коли змінилися обставини і уряд УНР почав шукати контакту з Поляками, почав випливтаи на обрію, як активний аґент українського уряду, ґенерал Зелінський. Пізніше його призначено головою української військової місії в Польщі. З приїздом А. Левицького до Варшави на чолі дипльоматичної місії УНР ґенерал Зелінський та найбільше з А. Левицьким звязаний Дмітрієв (правдиве призвище Савінський) і бувший міністер праці Михайлов стали головними дорадниками А. Левицького, а згодом і С. Петлюри у веденню польсько-української політики. Коли хто нарікає на всіх Придніпрянців загалом за польонофільську політику У. Н. Р., то вони не знають, що властиво всі щиро національні елементи тоді відійшли від центру УНР, а еру польсько-української „дружби" започаткували ці особи, які однаково чужі й нам, Придніпрянцям, як і Галичанам.

Михайлова я схарактеризував коротенько, пригадуючи мій відізд з Коіва у січні 1919 року, а тепер подам коротенький витяг з обширних матеріялів, які лежать у мене в архівах, щоби коротенькими словами показати, що це за люди, котрі робили ту польсько-українську угоду, впливаючи весь час на С. Петлюру й на багатьох українських щирих і чесних політичних діячів. Ці „люде" завжди давали С. Петлюрі, А. Левицькому та їх оточенню у Варшаві такі інформації, що скеровували політику УНР відповідно польським інтересам, чи „бажанням і волі" Французів. Подаю витяг зі збірки аґентурних відомостей російської контррозвідки в Польщі. В тій збірці, зробленій по 2 вересня 1920 р., кілька сторінок присвячується українському питанню й між иншим там говориться:

„...Необхідно перш за все (подаю в перекладі з роеійської мови) зясувати, які офіцири, що знаходяться на українській службі, коли пообіцяти амнестію та добрі посади, можуть працювати для успіху загально-російської справи. Це трохи важче робити серед українських політичних діячів, але й тут можна осягнути корисні наслідки, коли справу повести обережно, пляномірно та з певною енерґією. При цім треба користуватися дуже вилививими колами бувшої партії хліборобів і приятелів Скоропадського.

„Бувший Директор Департаменту українського міністерства Справ Закордонних, сам Михайлов*), Овсієвський, ґенерал Зелінський**), Бессер, Шайбле та инші, всі вони на випадок певних компенсацій будуть нашими співробітниками, кожний з них має свої слабі місця...

„Савінський Микола Олександрович... йому пощастило одержати посаду віце-директора департаменту українського міністерства Справ Закордонних. Познайомившись з французьким громадянином Мулем, Савінський почав давати політичні й дипльоматичні відомости Дарас-Серкалеви, французькому секретному аґентові. Ця діяльність продовжувалася до захоплення влади Директорією; тоді Савінський був звільнений.

„Після страчення влади Директорією у Київі, Савінський переїхав до Станиславова, де продовжував свою працю секретного аґента Серкаля...

„Після захоплення польськими військами Галичини, Савінський переїхав до Варшави, де продовжує працю у французькій контр-розвідці, разом з тим спекулюючи кокаїною та иншими медичними препаратами... Тепер Савінський служить в українській військовій місії як перекладчик на французьку мову. Тому, що Савінський людина добре освічена і хитра, посідаючий великі звязки в російських та польських колах, то звичайно його діяльність виходить далеко за межі перекладчика при місії. Через Савінського ґенерал Зелінський піддержує контакт з російськими та польськими колами..."

Савінський, це добре відомий Дмітрієв, що через власноручне натягування кальошів на ноги тодішнього голови дипльоматичної місії УНР в Польщі, А. Левицького, мав на нього такий абсолютний вплив, що ніхто не міг його спаралізувати. Отак, коли почнеш студіювати всі секретні дані тих часів, то доводиться прийти до заключення, що вся діяльність уряду УНР в 1919 році, особливо до камянецького періоду, та діяльність армії були опутані страшною сіткою антантсько - польсько-московської контр-розвідки та ріжних аґентур.

Всі вони працювали безпосередно через своїх аґентів, що часто серед українських кол посідали визначніші становища, або через аґентів, що були далеко законспіровані та впливали так, щоби використати українську армію та український рух для своїх власних цілей, а потім знищити у відповідний час. Тому й відхід наших військ на Одесу та перехід їх через Румунію й обеззброєння треба розглядати як один з плянів, направлених на знищення нашої армії. Вони працювали зі всіх сил і всякими засобами старалися впливати на те, щоби Придніпрянців ріжничкувати від Галичан і недопустити обєднання двох наших армій для одної спільної боротьби за українську державність.

Політика польсько-української дружби була аранжована й підсунена тими самими аґентами, які оплутали довірчиво-го чужим людям Головного Отамана, які всіма силами спихали українську боротьбу на шляхи, потрібні Полякам та Москалям, не допускаючи до завдання боротися виключно за українську державність. Хто далі тримається цього напрямку політики, той або сам свідомо служить далі тій польсько-французько - московській інтризі, або й далі залишається опутаним так страшенно їх сітками та засліпленим їхніми арґументами, що не може вже вибратися на світ божий. Ось той підклад політичний і психольоґічний, на який спирається політика, оперта на Польщу, чи на Москалів-реакціонерів.

Треба розуміти кожному українському політичному й національному діячеви, з яких би він земель не походив, що політика українсько - польської дружби за ціну західних українських земель, або ще за яку иншу, подиктована не інтересами українського народу й ведеться по вказівкам аґентів ворогів усякої української державности, та засліпленими ними, короткозорими хуторськими політиками, хоч і з лав дійсно щирих Українців. Але, що з того.

ЛІКВІДАЦІЯ ВОЛИНСЬКОГО ФРОНТУ.

Свої зрадники. — Большевики перейшли до Поляків. — Тяг до добровольців. — Зловживання в Південно-Східній групі. — Волох. — Підполковник В. Сальський. Возкобойників і Безручко. — Спільний наступ Поляків і большевиків. — Початки повстань. — Початки переговорів з Поляками. — Переїзд до Тернополя. — Безсмертний марш української армії. — З Тернополя до Волочиськ. — На Поділлю.

Штаб Армії вже переїхав до Радзівілова, коли почали прибувати до нас частини, котрі перейшли через Румунію. В числі перших прийшла військова школа, яку відразу було післано до Луцька. З військовою школою прийшов і мій брат Михайло, що командував сотнею. Він мені розповів багато цікавого про події в їх ґрупі й від нього я довідався, що відступаючі частини Запорожського Корпуса переслідували з півдня повстанці з армії Григоріїва.

Вони властиво захопили Одесу й тим відкинули всі наші військa на Румунію. Тоді начальником штабу у Григоріїва був, пізніше відомий повстанець, Юрко Тютюнник. Властиво він був тим, що провадив військові операції та політику військ завжди пяного Григоріїва. Свої власні зрадники, що зрадили Директорію, котрі перейшли на бік большевиків, властиво були тим головним, а то почасти й одиноким чинником, що південну ґрупу наших військ розбили та примусили відійти до Румунії, чим остаточно підорвали всю нашу армію.

Школа не встигла в Луцьку ще хоч трохи привести себе до ладу, як Луцьк захопили Поляки, а разом з ним і школу в полон. Захоплення Луцька Поляками було таке несподіване, що, як брат мені оповідав, утікши з польського полону, коли ранком він вийшов на вулицю зі свого помешкання, то, на своє здивовання, побачив на вулиці міста польські війська, котрі переводили арешти й обеззброєння Українців. Поляки поспішно переводили „реґістрацію полонених" та готували відправку їх кудись в глибину Польщі в табори для полонених. Тодіж большевицька дивізія Тульська, яка була захоплена нами в полон біля Луцинця й на бажання її командата поставлена на фронт проти Поляків, перейшла до них у полон у повному складі й без бою. Доводиться задуматися над тим, чи не був перехід цієї дивізії згори опрацьований з тим, що вона потім у найтяжчу годину для нас перейде до Поляків, чим полекщить знищення української армії. Є вказівки на те, що тоді між Поляками і більшевиками було таємне порозуміння про перемиря між ними.

Поволі почали прибувати частини Запорожського корпусу. Люде мали вигляд страшенно стомлених, обідраних, але всі були бадьорі й горіли запалом скорше одержати зброю та стати знову до бою з большевиками. Декому, але дуже небогатьом, пощастило привезти зі собою зброю й навіть скорострілн в розібранім стані, які їм пощастило заховати від румунських грабіжників.

(Дальше буде).

*) Заступник голови української дипльоматичної місії в Польщі А. Левицького.

**) Голова української військової місії у Польщі.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ХОЧЕ ТАКИХ ПОЧЕСТЕЙ

З огляду на те, що в „ґазеті „Голос Церкви", котра називається „орґаном української православної гр.-кат. архиєпархії в Америці", а котра на першій сторінці містить письмо „високопреосвященного-високопреосвященнішого пан-отця Константина Курилла, Божою Милостію Митрополіта", появилася нотатка, що мене іменовано почесним радником консисторії сього митрополіта, я прошу дозволити заявити мені публично, що я не є членом сеї церкви, і тим самим ніякої почести в ній не приймаю.

Н. Ваверчак.

—o—

ЧИ ЦЕРКВА ВИНУВАТА, ЧИ ВІРНІ?

Я прочитав з великим зацікавленнєм статті американського католика Барета про боротьбу за американський націоналізм серед американських католиків. Я певний, що не всі американські католики є тих самих думок, що сей священик. Певно є серед них люде, які може волють скрайний римо-католицизм, і які може й схопилиби за оружа проти Америки, якби їм папа таке приказав. Але я певний, що таких булоби мало.

Наперед мене застановила сама таки дискусія. Коли Американці католики можуть свобідно й публично говорити про свій націоналізм і свою церкву, і не боятися ніяких проклонів та екскомунік, то чому не вільно сього Українцям-католикам? Хто заборонив нам про сі справи говорити? Коли Американцям вільно бути такими націоналістами, що аж ім вільно за оружа проти папи брати, то чомуж не вільно сього нам, українським католикам? Видно, що католицька церква не забороняє нам сього всього, що ми самі хочемо собі заборонити.

По друге, цікавить мене ще те, що тут в американській пресі виступають два напрями католиків та дискутують про те, чи націоналізм важніший від церкви, чи церква важніша від націоналізму, і що вони дискутують зі собою, не мішаючи осіб. Говорять про справу, а не про тих людей, які заступають погляди. Читаю я про сю дискусію, яка прецінь мусить до живого дошкулювати кождій стороні, а прецінь не бачу я в ній ніякої злости. Читаєш, приміром, Назаруків, Дядьків Наумів і всяких докторів православного богословія в обороні римської політики серед Українців, і з дива не можеш вийти, на що здалися всі ті лайки, визвиска, особисті цькування? Хіба не можемо й говорити про український націоналізм і римський католицизм так спокійно, як говорять американські католики? Чи богтао прихильників зєднає для католицької церкви такий спосіб дискусії?

Українець-католик.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Гр. Д-ич, П-а, Ню Джерзі. — Що в газеті про сю перепись Українців нема нічого, не диво, бо редакція про се від аранжерів переписи звідомлення не дістає. Видно, організація думає се зробити без газет. Не дістав теж про се ніякого повідомлення Український Народний Союз. Видно, й без нього думають зробити таку перепись.

З надісланої Вами летючки, чи друкованого листа, не виходить виразно, чи Ви малиби подати своє власне імя, чи занятися переписею инших Українців у своїй місцевости. Здається, справу почала одна українська кольонія, чи то ґрупка в одній кольонії, не питаючися других. Конець з такої переписи може бути хиба такий, що аренжери зберуть собі кілька сот або й кілька тисяч адрес, а відтак проголосять, що Українці переписи не хочуть. Можливо також, що аранжери, побачивши невдачу, стануть валити вину на якогось вибраного собою жертвенного козла. Шкода, що до сього потрібного діла не підійшли з краще обдуманими способами.

Лікар: Пане, ваша жінка нездужає на лиху переміну матерії.

Чоловік: Ага! Тепер мені прояснилося, пане докторе, чому вона що місяця зміняє матерію на суконку.

На щастя... — Я чув, що до вашої каси закралися були злодії...

— Так. Та, на щастя, їх сполошено. Уявіть собі, в касі не було нічого. Як я виглядав би в їх очах!

Патріот. Торговець образів: Один Американець давав мені за оцей образ уже дві тисячі долярів.

Гість: Я не дав би більше як десять долярів.

Торговець: Та беріть, навіщо всі мистецькі твори мають іти за границю. Хай остануть у ріднім краю!

ВІЗ І ПЕРЕВІЗ

Кампанія за заложеннем української кольонії на незвичайно плодовитих землях Аризони, яко способу продовження життя одиниць і збереження української іміґрації яко цілости на довгі часи, доходить до кінця. На підставі моєї умови з Аризона Модел Фармс Корпорейшен я маю право аґітації за українською кольонією, однак се не моїм ділом її закладати. Се мають зробити ті, що поїдуть на першу виправу дня 10-го вересня (септембра) 1929 р. Вони оглянуть землю й околицю через 4 дні і скажуть своє слово. Від тих отже людий буде залежати українська кольонія в Аризоні, а се знова може мати величезний вплив на долю української іміґрації в Злучених Державах.

Від себе зробив я все для принуки: Писав статті, поміщував оголошення, писав листи, відбув одно прилюдне віче (у Вилксбері), порозсилав на яких 500 адрес по ріжних місцевостях летючки і в той спосіб дав можність кождому познакомитися з проєктом збереження іміґрації через поселенне її на землі. Підприємство Аризона Модел Фармс Корпорейшен пішло мені в усім на руку і від себе не вмішувалося в спосіб аґітації, противно допомагало всім, чим лише могло. Маючи запевнену поміч могучих американських чинників, Українцям не прийдеться тяжко створити нове життє.

Перевівши аґітацію всесторонно по моїм силам, я можу з чистою совістю віддати само заложеннє кольонії ширшому українському загалови. Я згори заявив, що се завелика справа, щоби я її сам вирішував. Не розходиться тут прецінь о інтерес одиниці, але о істнованнє цілої нашої громади.

В листах, що приходять до бюра, є самі признання за видвигненнє проєкту. Є однак і скептичні замітки, чи се вдасться, з огляду на консерватизм наших людий, котрі видять щось доброго аж тоді, як воно пропаде. Так само звертають мені увагу на брак відваги. Кажуть, що навіть життє в Америці не змінило способу думаня нашого брата, мимо сього, що жиємо посеред найбільш підприємчивого і відважного народу на світі.

Я сам розумію і виджу трудноші. Се однак не значить, що треба сісти і зрезиґновано дивитися, як вигибає день по дневи наша громада. Читайте посмертні оповістки в наших ґазетах, а найдете: Сей помер в 38 році життя, той в 42-ім, а тамтой в 33-ім. В майнерських околицях смертність ще страшнійша. Пересічно кождого другого дня вмирає оден український майнер від випадку.

В промислових околицях безробітте змагається і люди сидять безрадні, або ходять і нарікають.

Безрадність є випливом недостачі якого небудь проєкту для зарадження лиха. Люди навіть не думають про свою будуччину, не кажучи вже про їх неспосібність зірватися до якогось діла.

Думаю, що обовязком енерґічнійших людий розрухати загал і застановитися серіозно над проєктом ратунку нашої іміґрації. Треба взяти на себе якусь відвічальність і зголоситися до поїздки в Аризону дня 10-го вересня. Коли узнають проєкт за добрий, тоді створять якийсь Кольонізаційний Комітет і пічнуть аґітацію на ширшій підставі. Моя співпраця з таким комітетом буде залежати від нього самого. Я буду вдоволений, коли загалом хтось поведе акцію за самозбереженнєм української іміґрації. Покищо я сам ще займаюся сею справою і їду разом з першою виправою для оглядання земель. Дуже прошу о поміч кождого.

Хто вже зголосився на поїздку, нехай не занедбає явитися в означений час. Хто ще не зголосився, нехай зробить се в час, бо в останній хвилі годі буде все приготовити. Подорож в обі сторони коштує 60 долярів з якого небудь міста на Сході Америки. Їдемо до міста Фінікс, а там всядемо на омнібуси і поїдемо на огляданнє околиці і земель в напрямі місточка Чендлер. Для спання на поїзді будуть Пулман вози, а в Аризоні окремі приміщення. Для приготовання дешевого харчу в дорозі буде відступлений оден харчовий віз.

Останні зголошення проситься надсилати на тусаму адресу, що перше. (Огол.)

Д-р Семен Демидчук,
управитель українського відділу Аризона Модел Фармс,
30 East 7th Street, New York City.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(39)

Редакція вела ґазету так, як вона вела, бо се відповідало внутрішним переконанням членів редакції. Рівночасно редакція і, як тут заявив представник редакційного комітету і уряд, вірили, що такий напрям відповідає настроєви членів У. Н. Союза. В тій вірі редакція піддержувала, як до попередної конвенції, ріжні акції Обєднання Українських орґа- Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці для допомоги старому краєви. Декотрі делеґати можуть бути з того піддержування невдоволені, але я протиставлю їх невдоволенню загальне вдоволення рідного краю з допомогової акції Обєднання для старого краю. У. Н. Союз своєю запомоговою акцією ратує вдови й сироти в Америці, він дбає за тутешних іміґрантів. Се не є робота для старого краю. Роботу для рідного краю робить він через Свободу та піддержку Обєднання. За сю роботу лишень знають у рідному краю і Свободу й членів У. Н. Союза, котрі становлять головну основу, майже одиноку основу, допомогової акції Обєднання для рідного краю.

Активно Свобода не піддержувала ніякої старокраєвої ґрупи, хоча вона симпатизувала з тими ґрупами чи з тими акціями ріжних ґруп, що відповідали або відповідають загальному напрямови орґану У. Н. Союза, встановленому конвенціями У. Н. Союза, але політичних ґруп вона не піддержувала. Політичні ґрупи в рідному краю мають спиратися на політичну свідомість людий у рідному краю Політичні питання рідного краю мають бути розвязані людьми в рідному краю. Нам зза моря на біг політичних подій впливати не можливо. Коли ми будемо пробувати се робити, то ми скоро перемінимося на ґурток людий не працюючих, а спорячих за питання, яких ми рішити не можемо. Скінчиться се на тому, що ми ніякої справдішньої допомоги рідному краєви давати не будемо, а як будемо, то будемо платити симпатизуючим зі собою старокраєвим ґурткам, щоби вони нас зі старого краю хвалили як одиноких робітників. До сеї деморалізації вже дійшло в деяких ґрупах в Америці. Свобода старалася, щоби до сього не допустити. Свобода піддержувала ріжні цїли рідного краю, за піддержуваннєм котрих стояли не поодинокі ґрупи, але, можна сказати, більшість народа в Америці і в рідному краю. Свобода піддержувала тих, що працюють, а не тих, що тільки говорять, працівників, а не балакунів. Се вона робила по змозі своїх сил. Сього вона не стидається, але сим гордиться. Се вона очевидно буде й робити далі, якщо конвенція Українського Народ. Союза не положить сьому край. А конвенція може се зробити. Конвенція може признати вотум довіря редакції за її дотеперішню працю, признаючи сю працю згідною з попередними ухвалами, а рівночасно конвенція може ухвалити нові засади для редаґовання ґазети і тим самим відсунути від редаґовання ґазети тих, що досі вели її після дотеперішних умов. Се конвенція може зробити, але коли вона се хоче зробити, то най робить се явно-славно. Дотеперішна редакція може вести редакцію тільки після дотеперішнього напрямку, стараючися, по змозі своїх сил, його скріпляти.

Відповідь Ревюка нагороджено ґрімкими оплесками.

Олекса Питляр, дел. від. 210, поставив внесеннє, а Йосиф Вацлавський, дел. від. 170, підпер, щоби голосованнє над вотумом довіря Ред. Комітетови зарекордувати — ухвалено.

Володимир Малієвич, делеґат від. 53, поставив внесеннє, а підперли делеґати відділів 34, 204 і 74, щоби Ред. Комітетови уділити вотум довіря. За вотумом довіря заявилось 213 делеґатів, а проти 18.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТЕСТ

проти надужиття імени Товариства „Просвіта" в Ню Йорку.

До нашого Товариства прислано лист і то друкований і з друкованими підписами ріжних представителів існуючих і неіснуючих товариств в Ню Йорку, без адреси висилаючого, в справі зборів 27 вересня 1929 в бувшім Укр. Народнім Домі при 6-тій вулиці в Ню Йорку. Між иншими друкованими підписами за Тимчасовий Комітет знаходиться підпис І. Чосника будьто за Товариство Просвіта.

Цею дорогою повідомляємо всіх інтересованих, що в спис членів Тов. Просвіта в Ню Йорку нема І. Чосника і ніколи не було і що про такі збори уряд Тов. Просвіта нічого не знає. Тому протестуємо проти вживання імени Тов. Просвіта в яких би то цілях не було без відома Товариства. Абсолютно забороняємо вживати імени нашого товариства Просвіта на всяких відозвах навіть і чесним людям, оскільки не є членами товариства і доки товариство не дасть спеціяльно своєї згоди. 202

ЗА УРЯД ТОВ. ПРОСВІТИ:

Іван Жовнір, предс.

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ БАТЬКІВ У НЮ ЙОРКУ.

Вписи дітей до Української Народної Школи при 14-ій улиці в Ню Йорку відбудуться від 6 до 8 години вечером в днях 5, 6 і 7 вересня ц. р. (четвер, пятниця і субота) в школі під Укр. Православною Церквою в Ню Йорку (334 EAST 14 ST). 202,5-6

ПОЗІР! — ЯНҐСТАВН, ОГАЙО!

ВЕЛИКА КОРИСТЬ ДЛЯ НАШОГО ГРОМАДЯНСТВА В НАШІЙ МІСЦЕВОСТИ

ПЕРШІ ВЕЛИКІ

МАСОВІ ЗБОРИ

— котрі відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 1. ВЕРЕСНЯ 1929.

ЗАРАЗ ПО СЛУЖБІ БОЖІЙ В УКРАЇНСЬКІМ НАР. ДОМІ.

Українці і Українки! Як Вам відомо усім, що наша твердиня гордости тут на чужині хиляється до упадку, в нашій місцевости Український Народе в Янґставн.

Поглянь на цей прегарний Український Народний Дім. Цеж Ваша одинока твердиня тут на чужині, тож возьмися разом спільно до праці, щоби не дати його у чужі руки, бо тоді би була ганьба і встид для нашого українського народу в Янґставн, щоби до чотири тисячі українського населення дало свою власну хату чужинцям у руки. Тому Українці і Українки зійдіться на ті Збори і обрадьтеся над справою свого Народного Дому, бо це важна справа нашого українського народу в нашій місцевости. Комітет.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

Українська Прав. Громада св. Вознесення з Товариствами, що ґрупуються при ній: Т-во св. Вознесення, т-ва: М. Грушівського і Марта Вашинґтон, від. У. Н. Союза, т-ва Ів. Ґонти, Залізняка, Любов і Сестрицтво св. Покрови

— устроюють —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

на Інвалідів, Боєву Орґанізацію і Рідну Школу

В НЕДІЛЮ, 1. ВЕРЕСНЯ 1929

на HILLSIDE AVE cor. CHESTNUT ST. HILLSIDE, N. J.

Пікнік розпічнеться точно в 12-тій годині в полудне.

Дороговказ: Щоби дістатись на місце пікніку, треба брати Springfield джітней, опісля пересісти в сентер Irvington на зелений джітней, що їде до Elizabeth, і ним приїдете на місце.

Точно в 11.30 виїдуть джітней, що будуть чекати на людей при Укр. Правосл. Церкві. Вступ на пікнік: Хто буде їхав джітнейом від церкви 50 ц., а хто прийде сам осібно 35 ц.

З огляду сего, що весь дохід призначений на інвалідів, боєву орґанізацію і рідну школу, тож до численної участи сердечно запрошується всіх Українців з Нюарку і околиці.

195,202-3 Комітет.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх членів і членкинь, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 1-го вересня, в годині 2.30 попол. Обовязком кождого члена явитися на означений час. Є важні справи до полагодження. Вибір комітету на баль, який відбудеться 21. вересня. Довгуючі члени нехай вирівнають свій довг, бо впротивнім разі будуть суспендовані. На мітінґу будеться принимати нових членів без вступного. Користайте з нагоди. — О. Петришин, предс.; Й. Паславський, кас.; П. Стадник, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КАТЕРИНУ МИКИТИН пошукую в дуже важній справі. Хто знає за її побут зволить ласкаво повідомити мене. 202-3

Rev. M. KINASH,

347 Grier Ave., Elizabeth, N. J.

УКРАЇНСЬКА гр.-катол. парохія в Бервік, Па., потребує дякоучителя; вимагається учити діти, вести хор, уряджувати концерти і театральні представлення. Кандидат мусить бути тверезого стану. Посада до обняття від 1. вересня 1929. Платня після умови. Голоситися до: 202-4

ПЕТРО ҐЕЛЕТІЙ,

1175 First Ave., Berwick, Pa.

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ.

Бизнес вироблений. Продається з причини нездоровля. Голоситися під ч. 430 GROVE ST., JERSEY CITY, N. J. 202-3

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Подається до відома всім інтересованим зміну моєї адреси: 201-2

Rev. P. SEREDA,

24-60 — 32nd St., Astoria, L. I.

ПОШУКУЮ ЛЮДИЙ до чищення вікон і ваннів в нових будинках. Голоситися до: 199-02

M. MAKSYMOWYCZ,

8011 — 25th Avenue,

Jackson Heights, L. I., N. Y.

Tel.: Astoria 0682.

ПРОДАЄ ШИФКАРТИ

до краю і на спровадження з краю. Пересилає гроші в долярах. Інформації даром.

W. TWARDOWSKY,

26 St. Marks Place (E. 8th St.),

New York City.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 морґечі. Шери продається: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голосіться до котрогобудь з понизших урядників: **І. Лисак,** предс., 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; **М. Брудер,** секр., 17 Market St., Newark, N. J.; **Т. Каськів,** касієр, 600 High St., Newark, N. J.

ПРОДАМ 3 ЛОТИ В ПАССАЙКУ, Н. ДЖ.,

всі три при купі, розмір 75x119 футів, тільки один блок від Frostman і Hoffmann фабрики сукна. Ціна за три лоти $925.00, а за одну $325.00. По близші інформації голоситися впрост до властителя: 197-202

HARRY WOZNIAK,

R. 4, Box 3, Colchester, Conn.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

DO YOU KNOW WHY -- People Never Come Until the Wrong Time? INTERNATIONAL CARTOON CO N.Y. 371 Drawn for this paper By Fisher

